

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИХ СКЛАДОВИХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

к.е.н., доц. **Солоха Д.В.**

Донецький державний університет управління

к.е.н., доц. **Белякова О.В.**

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Добробут держави, стан її економічної системи, ефективність використання потенціалу перш за все залежить від стану її регіонів. Промисловий потенціал більшості регіонів України здатен забезпечити її сталий ефективний розвиток в довгостроковій пролонгованій перспективі, отже завдання полягає в визначенні системоутворюючих складових сталого розвитку на засадах інноваційної техніки та технологій, а також в дослідженні цих складових.

Сьогодні наукова думка все більш переконливо доводить потребу концентрувати увагу на інноваційному потенціалі економічних систем будь-якого рівня, на нашу думку перш за все це стосується системоутворюючих регіонів, що формують ліву частку ВВП.

Наприкінці ХХ початку ХХІ століття серед вітчизняних та зарубіжних вчених значно поширився інтерес до проблем дослідження потенціалу в цілому, та його інноваційної складової зокрема, це пояснюється принципово новим підходом до тлумачення питань суспільного розвитку, йдеться про практичну реалізацію концепції сталого розвитку.

Необхідність і неминучість переходу існуючих світових систем господарювання до сталого розвитку не викликає зараз серйозного сумніву. Це обумовлено, перш за все, тим, що індустріальна цивілізація була заснована на інтенсивному використанні невідтворювальних мінерально-сировинних ресурсів. Така форма життєдіяльності ставить під сумнів невід'ємне право всіх майбутніх поколінь мати таку ж нагоду щодо доступу до ресурсів і соціального блага, тобто до потенційних можливостей забезпеченого життя за певним рівнем добробуту.

Альтернативою тупиковому розвитку сучасної індустріальної цивілізації є перехід до сталого розвитку з проголошенням принципу рівних можливостей для всіх майбутніх поколінь, на засадах ефективного використання наявного потенціалу. Такий перехід означає корінну зміну форм взаємостосунків сучасної людини з навколишнім середовищем і управління соціальним розвитком.

Розвиток й ефективне використання потенціалу відіграє вирішальну роль, оскільки в сучасних суспільно-економічних формаціях серйозні соціальні суперечності, конфлікти і перекося досягли планетарного масштабу, як й техногенне навантаження на навколишнє середовище.

Початковим етапом процесу розробки теоретико-методологічного базису управління потенціалом соціально-економічних систем регіонального рівня є створення теоретичних основ визначення даної економічної категорії, та виокремлення інноваційної складової потенціалу.

Дослідивши та проаналізувавши різноманітність існуючих підходів до тлумачення сутності інноваційного потенціалу, його системлутворюючих складових, слід відзначити, що всі вони можуть бути об'єднані у три основні групи за характерними ознаками:

- ресурсний підхід, тобто визначення інноваційного потенціалу як сукупності наявних ресурсів або їх комбінації;

- структурний підхід до визначення інноваційного потенціалу, згідно якого виділяються такі його ключові елементи як кадрова, інформаційно-методологічна, матеріально-технічна, науково-технічна, фінансово-кредитна, інвестиційна складові;

- процесний підхід, за яким інноваційний потенціал пов'язується з досягненням цілей та вирішенням задач інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, зайнятих розробкою, впровадженням, реалізацією та комерціалізацією інновацій.

Таким чином, інноваційний потенціал соціально-економічної системи регіонального рівня є сукупність функціональних відносин розвитку соціально-економічної системи, що відбиває її готовність у певний час мобілізувати ресурсні можливості для досягнення поставлених цілей з максимальною ефективністю в процесі оптимальної взаємодії з зовнішнім середовищем.

В сучасних умовах управління інноваційним потенціалом регіону виступає як загальноекономічний чинник раціонального споживання ресурсів та ефективного функціонування системи в стратегічній перспективі. Відомо, що навіть ті регіони, які мають близькі за рівнем інноваційні потенціали, часто розрізняються за результатами їх функціонування.

В умовах, що склалися в економічній системі України, різницю в результатах можна пояснити лише неоднаковим ступенем точності цільової орієнтації регіону. Інакше кажучи, при інших рівних умовах, величина результату буде тим більша, чим вдалішим та ефективнішим буде управління інноваційним потенціалом регіону.

Особливе місце управління інноваційним потенціалом регіону зумовлене тим, що гарантує інтеграцію економічних процесів, відбиває можливості регіону впорядкувати процеси формування потенціалу відповідно притаманним внутрішнім закономірностям розвитку.